

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaia vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, četrtek 27. junila 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Preorientacija gospodarstva

Ni se še končala vojna, a že prihajajo vesti o pripravah za organizacijo mednarodnega gospodarstva na novih podlagah. Tako se že konkretno govori o načrtu dr. Schachta, po katerem se bo razdelila proizvodnja blaga med posamezne države na najbolj racionalen način. Določilo se bo, katere države naj imajo predvsem industrijski značaj in katere naj goje zlasti agrarno proizvodnjo. Samo po sebi se razume, da se bo na novo uvedla tudi razdelitev surovin. Osnovna namera vsega tega nastopa je, da se vse svetovno gospodarstvo še bolj ozko poveže, da se zmanjša medsebojna konkurenca in da se tempo gospodarske delavnosti, ki velja danes za vojno industrijo vsaj v neki meri uveljavi tudi za druge gospodarske panoge. Prav tako pa tudi ista načrtovnost, ki je v kratkem času tako silno dvignila kapaciteto vojne industrije.

Ni mogoče še danes reči, do katere mere bodo vsi ti načrti tudi izvedeni, vendar pa je jasno, da bo po vojni načrtno gospodarstvo dominiralo. Deloma že zato, ker bo obnova od vojne prizadetih držav zahtevala takšno gospodarstvo, deloma pa tudi zato, ker dobivajo vedno večjo veljavo veliki bloki držav, ki že zaradi svoje velikosti dajejo vso prednost načrtnemu gospodarstvu. Končno pa je treba upoštevati tudi to, da so se pokazale v dosedanjem gospodarskem načinu tako številne pomanjkljivosti, da pridobiva tudi zaradi tega načrtno gospodarstvo vedno več tal.

Z novo orientacijo svetovnega gospodarstva moramo računati tudi mi in z vso vestnostjo delati na to, da bomo pripravljeni, kadar nastanejo spremembe. Naj bodo te spremembe že kakršne koli, nedvomno je, da bomo tem bolj pripravljeni, čim bolj bomo organizirani. Nikakor ni mogoče reči, da bi danes bili že dovolj organizirani. Smo sicer v toliko organizirani, da veže vse trgovstvo krepka stanovska zavest, da imajo to tudi drugi gospodarski stanovi, toda to še zdaleka ne zadostuje. Naša organiziranost se mora tako spopolniti, da bomo mogli tudi v proizvodnji nastopiti kot večja celota.

Naši agrarni proizvodi niso zadostno tipizirani in zato ne moremo nastopiti na velikih mednarodnih trgih kot upoštevani vredni ponudnik. Če je danes položaj malo drugačen, se ne sme pozabiti, da je to posledica vojne in da je sedanje stanje le prehodno, ker se bo takoj nehalo, ko se bo nehala vojna.

Podobno se tudi čuti premalo skupno delo v obrtu, trgovini in industriji. Obrtnik, ki dela le kot posameznik, se celo na domačem trgu komaj uveljavi. Nikakor pa se ne more na tujem trgu, pa naj bi bili njegovi izdelki še tako kvalitetni. Tudi obrtniška proizvodnja se bo morala kolektivizirati, zlasti še, ker je treba računati še z napredkom industrijske proizvodnje.

A tudi za našo industrijo ter trgovino nastajajo nove zahteve. Zadostuje, da opozorimo samo na novo trgovinsko pogodbo s Sovjetsko Rusijo. Vsa zunanja trgovina s to veliko državo, ki bo nudila vsako leto bolj bogat trg, bo mogoča le po Trgovinskem predstavnštvu Rusije v Beogradu. To

se pravi, da bomo morali svoje ponudbe centralizirati, prav tako pa tudi svoje nabave. Nikakor ne bomo mogli prodreti na sovjetski trg, če bomo mogli ponuditi le majhne količine. Država s 180 milijoni potrošnikov ne more upoštevati malih ponudb, ker so te ne le predrage, temveč tudi prezahtudne. Prav tako pa bomo le težko nabavljali v Sovjetski Rusiji male količine blaga, temveč bodo morale naše tovarne naročati surovine skupno. Močnejša organizacija našega gospodarstva se na-

rekuje že samo iz tega praktičnega razloga.

Dejansko tudi vidimo, da v naši državi že prodira tendenca, da se zunanja trgovina vedno bolj monopolizira. Pri zadobiva kar neprestano nove monopole. Če hočemo, da ne bodo ti monopoli zasebnemu gospodarstvu v škodo, potem moramo gledati na to, da se zasebno gospodarstvo tako močno organizira, da se bo kot skupina moglo vključiti v te nove monopole.

Stvar je danes po svetu takšna,

da so postali vpričo velikih zgodovinskih dogodkov naši strankarski prepri že smešni. Enako pa je tudi v gospodarstvu. V času, ko se ustvarjajo veliki gospodarski bloki, ko odločuje načrtno gospodarstvo največjih dimenzij, so mali konkurenčni boji posameznikov že anahronizem.

Vsak čas ima svoje postulate in tako zahteva tudi današnja doba od gospodarstva čim večjo organiziranost. V temu smislu moramo tudi mi preorientirati svoje gospodarstvo.

Položaj naše trgovine

Seja glavnega odbora Zveze trg. združenj

V petek 21. junija je bila v Trg. domu v Ljubljani seja glavnega odbora Zveze trg. združenj. Seja je bila izredno dobro obiskana ter so se je udeležili zastopniki vseh združenj, razen združenja v Dol. Lendavi, ki pa je svojo odsotnost opravičilo.

Sejo je otvoril predsednik Stane Vidmar, ki je pozdravil vse delegate, zlasti pa zastopnike Zbornice za TOI predsednika trg. odseka Albina Smrkolja in tajnika dr. Ivana Plessa.

Nato je podal naslednje poročilo:

Poročilo predsednika Staneta Vidmarja

Zadnja seja glavnega odbora je bila 26. januarja. Sklicanje seje se je nekoliko zavleklo zaradi izrednih razmer, a tudi zato, ker smo čakali, da združenja končajo svoje skupščine. Do danes so razen združenj Litija in Ribnica že vsa združenja imela svojo redno letno skupščino.

Ze v jeseni je nastopila draginja, katero je povzročilo deloma ljudstvo samo, ker je iz strahu pred pomanjkanjem blaga začelo nakupovati blago v velikih količinah in si ustvarjati zaloge, kar je izpraznilo stare zaloge trgovcev. Večje povpraševanje je povzročilo porast cen, zlasti je povzročila dvig cen blokada, zaradi katere je postal dovoz mnogih surovin težji in dražji.

Ob koncu leta izdana davčna reforma je samo še pospešila dvig draginje; kajti te dajatve se redoma prevajajo na blago in cene.

Protidraginjski ukrepi vlade

Nagli rast draginje je med ljudstvom povzročil ogorčenje, ki se je čisto pogrešno obračalo tudi proti trgovcem. Odjemalec je namreč le s trgovcem v neposrednem stiku in najbolj preprosta razlaga draginje je pač, da želi trgovec več zaslužiti. Pričelo se je celo z javnim hujskanjem proti trgovskemu stanu.

Vse to je povzročilo izdajo protidraginjske uredbe, ki se je v praksi uporabljala le proti trgovcem in se je zato v kratkem času izkazala za odvisno. V vsej dravski banovini je bilo od izdaje te uredbe pa do 1. junija t. l. kaznovanih le 5 oseb — med njimi samo 1 trgovec — zaradi navijanja cen. Draginja pa je seveda rastla naprej, zlasti še, ko je zaradi povečane izvoza živil nastalo pomanjkanje in s tem podražitev nekaterih živil.

Po umaknitvi načrta uredbe o kontroli cen, po kateri bi se kontrolirali skoro vsi predmeti prodaje in pri vseh trgovcih, kar bi bilo neizvedljivo zaradi pomanjkanja strokovnega osebja, a bi tudi dovedlo do mnogih škandali, je bila dne 16. februarja izdana uredba o kontroli cen, pod

katero spadajo le uvozniki, proizvajalci in trgovci na debelo. Uredba je le deloma zadela proizvodnjo, ker prodaja lastnih proizvodov po kmetovalcih ne spada pod njo. Če pomislimo, da najvažnejša živila (žito, živino) proizvaja kmet, že vidimo, da borba proti draginji ne more biti uspešna, če je kmetovalec iz kontrole izvzet.

Zaradi strožjega in boljšega izvajanja obeh omenjenih uredb je bila izdana 9. maja uredba o nadzorstvu nad izvrševanjem uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije in uredbe o kontroli cen, dne 16. maja pa uredba o pošiljanju brežvestnih špekulantov na prisilno bivanje in prisilno delo.

V zvezi s pobijanjem draginje in maksimiranjem cen so bile izdane še uredbe o popisu zaloga žita in koruze ter 15. t. m. uredba o popisu zaloga blaga. Značilno za vse te uredbe je, da so bile izdane brez zaslusanja gospodarskih organizacij, da so bile takoj z objavo uveljavljene, da predvidevajo za izvršitev popisov silno kratke roke, visoke kazni in pa pravilnike, ki običajno pozno izidejo.

A vsa ta kontrola cen ni preprečila draginje. Vsak dan čitamo poročila o dovoljenem zvišanju cen predmetov, ki spadajo pod kontrolo. Večina kartelov je prošila za zvišanje cen, in je bilo skoro vsem ugodeno. Zvišale so se celo cene monopolističnih predmetov ter lesa in drv v državnih gozdovih. Državne železnice so s 15. junijem zvišale linearno za 15% tarifo za vozovne pošiljke. Predvidena je še preklasifikacija blaga, s katero bi se za nekatere vrste blaga zvišala tarifa skupno za 25—35%.

Zaradi večje draginje zahtevajo nameščenci večje plače, zvišanje plač pa zopet nujno podražuje proizvodnjo. Tako se z dneva v dan ta začarani krog širi.

Vedno težji položaj trgovine

Stanje slovenske trgovine je v teh razmerah nadvse težavno. Zaradi povečanja javnih dajatev,

zvišanja plač nameščencem in povečanja ostalih režijskih stroškov ter zaradi zmanjšanja zaslužka ob maksimiranju ali fiksiranju cen (sol, petrolej, moka, železo, bencin itd.) in ob pomanjkanju blaga se je bruto zaslužek v trgovini skrčil na minimum. Upoštevati je še treba, da mora naš mali in veliki trgovec nabavljati novo blago po višjih cenah, in sicer proti takojšnjemu plačilu. Zaradi pomanjkanja kredita, ali pa zaradi drugega kredita leze naš trgovec v vedno večje težave. Pri vsem tem mora pa še paziti, da ne zadene ali prekrši kakih formalnih predpisov uredb, s katerimi se nas kar preplavlja. Naš trgovec trpi tudi čedalje bolj zaradi odjedanja posla in zaslužka po ilegalni trgovini.

Naša Zveza štiti z vsemi silami slovensko trgovino v teh resnih razmerah. Z nujnimi pozivi, nasveti in opozorili se obrača deloma sama neposredno na pristojna oblastva, deloma pa po Centralnem predstavnštvu trg. združenj kr. Jugoslavije in po Zbornici za TOI.

Na sejah Centralnega predstavnštva z dne 7. februarja t. l. in 20. aprila t. l. se je trgovstvo vse države izreklo proti novi davčni reformi in zahtevalo njeno ukinitve. Napovedali smo že tedaj, da dvomimo v finančni uspeh te reforme, zlasti v kolikor se tiče pridobnine. Predlagali smo boljši način, kako naj pride država do potrebnih dohodkov. Do danes se naši predlogi niso sprejeli.

Opozorili smo tudi pristojna ministrstva in monopolsko upravo, da bo neprestano zmanjševanje zaslužka — kar se je pokazalo pri soli, petroleju, bencinu, sladkorju itd. — zmanjšalo tudi davčno moč trgovstva in s tem državne dohodke.

Zahtevali smo dalje, da se maksimirajo cene za žito, če se maksimirajo cene za moko, ker sicer nima maksimiranje cen moke nikakega smisla.

Akcije Zveze

Ob izdaji protidraginjskih uredb smo z utemeljenimi predstavkami pojasnili njih enostranost in nezadostnost. Članstvu smo pomagali s članki v »Trg. listu« pri izvrševanju predpisov po določenih uredb. Z okrožnicami na združenja smo pojasnili razne nejasne predpise in izdali navodila glede zadržanja članstva. Z nasveti in intervencijami smo pomagali tudi mnogim poedincem, ki so zaprosili za pomoč. S članki v »Trg. listu« in z objavo v dnevnem časopisu smo poučili javnost, da

Na Vidov dan

Brez velikih in bučnih svečanosti bomo letos praznovali naš veliki Vidov dan. Praznovali pa ga bomo zato še s tem večjo pobožnostjo, zbranostjo in voljo do požrtvovalnosti.

Letošnji Vidov dan praznujemo v času, ko veliki dogodki ustvarjajo novo lice sveta. V znaku teh dogodkov dobiva tudi naš Vidov dan še svoj poseben pomen in še posebno veljavo.

Bolj ko druga leta je danes potrebno, da zveže vse Jugoslovane junaška požrtvovalnost vidovdanskih herojev v eno nerazdružljivo celoto. Bolj ko druga leta je danes potrebno, da v enaki vdanosti do narodne misli vztrajamo vsi v delu in če treba tudi v borbi za pravice naroda.

Vidov dan je bil skozi stoletja simbol naše vedno žive nacionalne misli in ona svetla luč, ki nam je kazala pot k narodni osvoboditvi.

Vidov dan s spominom na najtežje in najusodnejše ure našega naroda, hkrati pa tudi dan našega največjega praznika, je zlasti v današnjih dneh za vse Jugoslovane dan vere v lepšo bodočnost naše domovine.

Pomembnejši nam je v teh dneh Vidov dan ko druga leta, zato pa ga tudi praznujemo s tiho, a tem globljo in večjo zavednostjo.

trgovski stan ni kriv draginje in smo pokazali, kje so resnični vzroki draginje. Vse to je vplivalo na javnost pomirjevalno.

Ob izdaji banove odredbe o minimalnih mezdah trgovskih nameščencev z dne 30. januarja t. l. smo v dobro utemeljeni predstavitvi in s posebno deputacijo pojasnili g. banu položaj, ki je nastal s to odredbo za podeželsko trgovino. Banska uprava je sklicala za začetek julija ponovno anketo o tem vprašanju.

Naša in zbornična stalna prizadevanja glede omejitve krošnjarstva so v zvezi z razlogi javne varnosti dovedla do prepovedi krošnjarstva v večini srezov v naši banovini. Potrebno pa je, da se krošnjarstvo prepove sploh v vseh srezih.

Naša prizadevanja glede prepovedi veleblagovnic so imela ta uspeh, da se je prepoved ustanavljanja veleblagovnic dne 21. marca podaljšala do 31. dec. t. l. Zanimivo je, da je banovina Hrvatska veleblagovnice na svojem teritoriju sploh prepovedala.

Še eno stvar omenjam. To je vprašanje odškodnine vpoklicanim našim sodelavcem. Sedanji način ureditve tega vprašanja smatramo za slab in nepravilen. Vzemimo samo konkreten primer iz Ljubljane. Trgovec je vpoklican na vežbo, nekaj dni za njim pa tudi vsi njegovi pomočniki. Ne samo da je trgovina za ves čas odsotnosti ohromela, on trgovec, ki je sam vojak, mora kljub vsemu plačati še štiri tedne svoje vpoklicane pomočnike. Konkurent pa je doma, doma so njegovi pomočniki, torej dela s polno paro in nima nobenih izdatkov z vpoklici. Ta primer jasno kaže, da je sedanji način zgrešen. Te odškodnine in podpore se morajo brezpogojno in točno izplačevati, toda to breme morajo nositi vsi državljani, ne le posamezniki. Zato naj jih izplačujejo državne blagajne, država pa naj pravično podeli to breme na vse.

Pogled v bodočnost

Zivimo v izrednih časih in razmerah, v katerih je gospodarsko delo tudi v tem našem otočku miru silno težavno. Položaj trgovine je vsak dan težji in boj za obstanek vedno bolj trd. Nesmiselno bi bilo tiščati glavo v pesek in ne hoteti razumeti in videti pojavov, ki z vseh strani vedno bolj jasno in glasno dokazujejo, da se tudi sedanja vojna ne bo končala tako kot so si glavni akterji morda predstavljali, morda bo tudi ta vojna v resnici velika socialna revolucija, ki bo v temeljih omajala in spremenila strukturo gospodarstva, spremenila gospodarske sisteme in povzročila ogromne preobrate. Ni potreba, da bi te velike spremembe prišle nenadoma in z vso krutostjo in brezobzirnostjo. Korak za korakom prihajajo, ponekod hitreje, drugje počasneje, toda povsod so na poti. Tudi pri nas vidimo zlasti v zadnjem času izjav važnih funkcionarjev in vodilnih osebosti v državni gospodarski politiki, da se bližajo korak za korakom reformam, ki jih prinašajo sedanje razmere in doba.

Eno pa je pri vsem tem važno. Slovenski trgovci moramo tudi v teh težkih in kritičnih časih pokazati svojo zrelost, pa tudi pokazati, da razumemo nujnost re-

form današnjega družabnega reda, dokazati moramo, da se kot delovni ljudje ne bojimo bodočnosti in sprememb, ki jih prinaša. Kot važen del delovnega svojega naroda hočemo aktivno sodelovati pri vseh reformah in brez ozira na svoje lastne interese delati in sodelovati za boljšo bodočnost in srečo naroda.

Kot stoddostno konstruktiven element zahtevamo, da se vse naše kritike obstoječih razmer uvažujejo kot dobronamerne. Zahtevamo, da se nas povsod pritegne k sodelovanju, ker v teh težkih časih nečemo in ne bomo stali ob strani. Brez ozira na težave in žrtve hočemo aktivno sodelovati in pomagati, da srečno prebrodimo vse težave in nevarnosti sedanje vojne dobe in ustvarimo temelje nove dobe miru in blagostanja.

Naj torej razmere prinesejo kar koli, slovenski trgovci bomo ostali zvesti svoji tradiciji in korakali z našim delovnim narodom v prvih vrstah borcev za boljšo in srečnejšo bodočnost našega naroda in države. (Glasno odobravanje.)

(Med sejo došlemu g. Jankotu Kostajnsku izrazi predsednik v imenu glavnega odbora sožalje k smrti njegovega očeta. G. Kostajnski se zahvali.)

Sledilo je

poročilo tainika dr. Pustiška

Delo v Zvezi z vsakim letom raste, kar kažejo tudi administrativne številke. V lanskem letu smo v tem času dosegli 1144 došlih in rešenih dopisov, letos že 1503.

Zvezini delegati so se letos udeležili vseh skupščin trgovskih združenj. Skupščine so obiskali: predsednik g. Vidmar štiri, podpredsednika gg. Pinter in Verbič vsak po eno, blagajnik g. Fabiani eno, tajnik ljubljanskega združenja g. Šmuc eno in tajnik Zveze devetnajst. Zaradi zvezinega poziva, da naj se združenja med seboj obveščajo o sklicu skupščin, je bila letosnja razporeditev skupščin precej boljša od lanske.

Predsednik g. Vidmar in jaz sva se udeležila seje Centralnega predstavništva dne 7. februarja t. l. Na seji se je sklepalo o stališču trgovstva do davčne reforme. Seje CP dne 20. aprila sva se udeležila namesto zadržanega predsednika podpredsednik Verbič in jaz. Predsednik CP g. Savič je poročal najprej o vseh izvršenih intervencijah, nato je povedal svoje mišljenje glede event. odločnejših ukrepov proti davčni reformi. Vsi zastopniki Zvez so se strinjali, da se z ozirom na zunanje-politični položaj naše države opuste skrajne mere in da se samo ponovno apelira na uvidevnost vlade. Sprejeli so se še potrebni sklepi glede maksimiranja cen sladkorja, glede zvišanja zaslužka pri prodaji petroleja, glede poslovanja Prizada, glede krošnjarstva in veleblagovnic ter glede socialnega zavarovanja trgovcev.

Dne 5. aprila je številna delegacija trgovskih združenj pod vodstvom podpredsednika g. Verbiča obiskala g. bana v zadevi minimalnih mezd za trgovske nameštence. Stanje, ki ga je povzročila odredba o minimalnih mezdah, in pa okoliščine, s katerimi se mora danes boriti trgovina, je tolmačil banu najprej g. Verbič, nato pa vsak delegat za svoje združenje.

G. bana smo ob tej priliki opozorili tudi na slabo izvrševanje nadzorstva in kaznovanja krošnjarjev. Zahteval je konkretnih podatkov, katere mu je Zveza tudi poslala.

K predsednikovemu poročilu glede dela Zveze v zvezi s protidraginjskimi ukrepi naj dodam še, da je Zveza skupno z Zbornico in CP s hitro akcijo uspela, da se je preključilo maksimiranje cen slad-

korja, ki ga je samovoljno hotela izvesti prodajna centrala za sladkor v Beogradu. Kot smo dognali na seji CP se je to maksimiranje cen sladkorja nameravalo izvesti le v Sloveniji.

Glede prodaje soli je Zveza ponovno zahtevala, da se zviša zaslužek pri soli. Prizadevanja Zveze in drugih trgovskih organizacij glede prodaje živinske soli po maloprodajalcih so bila zaenkrat še brezuspešna. Zveza je opozorila monopolno upravo tudi na pomanjkanje soli, zlasti mleto morske soli, v nekaterih krajih.

Zvezina prizadevanja glede prodaje petroleja so znana in niso ostala osamljena. Prav v zadnjem času je tudi zagrebška trgovinska zbornica odločno nastopila proti privilegijem petrolejskih družb. Zato Zveza upa, da bo v tej stvari kmalu kaj uspehov.

Zaradi venomer ponavljajočih se zlorab z »uputnicami« za brezplačen prevoz moke in ker nikakor ni bilo mogoče doseči ukinitja uputnic, je Zveza predlagala po pristanku združenj banski upravi, da se sistem prodaje moke po uputnicah tako spremeni, da prodajajo moko na uputnice trgovci po znižanih cenah, vračunaje le režijske stroške, ali pa da prodajajo trgovci moko po dnevnih cenah in plačajo razliko v tovarnici občini, katera potem razdeli med najpotrebnejše občane denar za nakup moke. To bi bila socialna rešitev tega vprašanja. Pripominjam pa, da je tarifni odbor soglasno predlagal železniški upravi, da se sistem brezplačnih uputnic ukine, kar bi bilo najpametnejše.

Stanje lesne trgovine

se je z vstopom Italije v vojno močno spremenilo. Za nedoločen čas je odpadel vsak izvoz lesa po morju, zaradi vojnih razmer bo pa začasno tudi zelo trpel izvoz lesa v Italijo. Ostane torej le še izvoz lesa v Nemčijo, Madžarsko in Grčijo. Sporazum o cenah za izvoz lesa v Nemčijo je pred kratkim potekel in do danes še ni podaljšán. Pričakuje se, da bodo Nemci zahtevali znižanje cen lesa. Na Madžarsko bo usmerila svoj izvoz lesa Romunija, ker je izgubila prekomorska tržišča. Osrednji lesni odsek je zaradi tega položaja nasvetoval lesnim trgovcem največjo previdnost.

Osrednji lesni odsek je z okrožnicami opozarjal lesne izvoznike na najvažnejša in najnovejša do-

ločila glede izvoza lesa v Nemčijo in Francijo. V Stalni delegaciji drvarske privrede in v Strokovnem gozdnem odboru pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine je Osrednji lesni odsek skupno z odsekom Zveze industrijev zastopal interese slovenskega lesnega gospodarstva.

V zvezi z zvišanjem železniške tarife je predvidena tudi preklasifikacija lesa. Ta preklasifikacija naj bi prinesla železnici 38 milijonov dinarjev. Osrednji lesni odsek je utemeljeno nastopil proti preklasifikaciji lesa, ki bi zvišala prevozne stroške skupno z linearnim povišanjem za do 35%. Z novim položajem lesne trgovine po vstopu Italije v vojno pa bi vsako nadaljnje zvišanje železniške tarife katastrofalno vplivalo na vse lesno gospodarstvo.

Omeniti je še treba, da je OLO opozoril kr. bansko upravo na nezakonitost proračuna občine Kostanjevice pri Krškem, ki je uvedla posebno izvozno takso na les. Banska uprava pa je medtem občinski proračun že odobrila, s čimer je ustvarjen zelo nevaren precedent za vse ostale občinske proračune. Zaradi tega bo lesni odsek podvzel vse ukrepe, da se ta proračun razveljavi.

Boj proti bencinskemu kartelu

Pomembne uspehe je dosegel v svojem delu Osrednji odsek trgovcev s tekočimi gorivi. Ob izdaji naredbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočih goriv je odsek predlagal vsem pristojnim oblastem, da se odredi odstotek zaslužka za malo-prodajalce tekočih goriv, da se prisili petrolejske družbe, da prodajajo vsakemu trgovcu bencinsko mešanico, da se spremeni čas prodaje bencinske mešanice in da pride v odbor za določanje cen bencinu predstavnik Osr. odseka trg. s tekočimi gorivi. Na te svoje predloge je prejel samo grob odgovor uprave drž. monopolov in je temu odgovoru primerno odsek tudi odgovoril. Trgovci s tekočimi gorivi so morali ustaviti prodajo bencinske mešanice. O svojih zahtevah so podrobno poučili tudi kralj. bansko upravo in g. bana osebno. S skupnimi predstavkami odseka banske uprave in Zbornice za TOI se je končno vsa zadeva le premaknila z mrtve točke. Najprej je ministrstvo za trgovino in industrijo odgovorilo, da je predlog odseka glede 10% zaslužka kot osnovan predložilo v ugodno rešitev ministrstvu za finance, ministrstvo trgovine je pa napove-

dalo izdajo navodila, da so petrolejske družbe dolžne prodajati bencin vsakemu trgovcu.

Napovedano navodilo je že izšlo, Osrednji odsek pa je v zvezi s tem navodilom predlagal ministrstvu trgovine, naj se postavi tekoče gorivo pod uredbo o kontroli cen ter da se jim po tej uredbi maksimirajo cene, za katere je kompetentno ministrstvo trgovine in industrije ter ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. S podrobno kalkulacijo smo utemeljili 10% ni bruto zaslužek od vsakokratne detaljne prodajne cene bencinske mešanice. S tem smo prenesli kompetenco o odločanju cen s finančnega ministrstva, kjer stvar nikakor ni hotela naprej, na ministrstvo za trgovino. Pred par dnevi je že prejel odsek od ministrstva za trgovino memorandum petrolejskih zajednic, ki z neresnimi argumenti in napačno kalkulacijo skušajo pobijati naše predloge. Osrednji odsek bo v najkrajšem času na ta memorandum odgovoril in se nadeja najboljših uspehov.

Poročilo tainika se sprejme z odobravanjem.

Sledili so predlogi združenj in debata. O tem pa bomo poročali v prihodnji tedenski številki.

Diplomatski odnošaji s SSSR vpostavljeni

Dr. Milan Gavrilović naš poslanik v Moskvi

Agencija Avala in sovjetski dopisni urad sta objavila skoraj identično vest, da so bili po ugodno zaključenih gospodarskih pogajanjih med SSSR in kr. Jugoslavijo ter po izvedeni ratifikaciji listin o sklenjeni pogodbi vpostavljeni redni diplomatski odnošaji med obema državama. Za poslanika Jugoslavije v Moskvi je imenovan dr. Milan Gavrilović, za poslanika v Beogradu pa Viktor Andrejevič Plotnikov, dosedaj poslanik na Norveškem.

Istčasno sta bila imenovana kot dopisnika sovjetske agencije TAS v Beogradu novinarja Arkadij Poljetajev in Peter Rosdejskovič.

Vest o vpostavitvi diplomatskih odnošajev z Rusijo je zlasti sprejela z velikim zadoščenjem vsa

Gospodarski ljudje pa pozdravljajo obnovo diplomatskih odnošajev še iz drugega in zelo tehtnega razloga. Čeprav je že bila sklenjena trgovinska pogodba s Sovjetsko Rusijo, je vendar jasno, da se trgovinski odnošaji ne bi mogli nikdar res ugodno razvijati, če ne bi bili obnovljeni tudi diplomatski odnošaji. Brez teh odnošajev bi ostala trgovinska pogodba le fraza. O tem pač ne more biti nobenega dvoma.

Mi pa imamo posebno v sedanjih razmerah velik interes, da smo v dobrih trgovinskih odnošajih s Sovjetsko Rusijo, ker nam je zaradi vojnih dogodkov čezmorska trgovina skoraj zaprta in je danes Sovjetska Rusija dejansko edini naš izhod v svet. To zlasti živo občuti naša tekstilna industrija, ki bi brez ruskega bombaža le težko nadaljevala svoje poslovanje v starem obsegu in čeprav ima vse pogoje, da se še znatno razširi.

Velike možnosti se odpirajo za naše gospodarstvo s sklenitvijo trgovinske pogodbe s Sovjetsko Rusijo ter vpostavitvijo diplomatskih odnošajev z njo. Napačno pa bi bilo misliti, da bi mogli te možnosti izkoristiti brez sistematičnega dela in brez dobre organizacije. Rusija je velikanska dežela, kjer dobi vsaka stvar takoj tudi velikanske dimenzije. S tem moramo znati računati in se zavedati, da se mora tudi naša zunanja trgovina organizirati v tem smislu. Naše ponudbe morajo biti prilagodene obsežnosti ruskega trga in ne smejo bolehati od majhnosti naših razmer. Naši proizvajalci se morajo organizirati, da bodo nastopili kot veliki ponudniki, ker majhni ponudniki na sovjetskem trgu ne morejo imeti uspeha.

Trgovina z Rusijo ne bo tako lahka, ker je zaradi monopolne pravice ruskega Trgovinskega predstavništva postavljena čisto pred nove naloge. Samo z dobro organizacijo se morejo te naloge uspešno izvesti. Nujno potrebno bi bilo, da bi v tej smeri začeli takoj in intenzivno delati.

Na vse zadnje pa moramo pripomniti tudi to, da za naš zunanje-politični položaj nikakor ni vseeno, če imamo diplomatske odnošaje s takšno velesilo, kakor je danes Sovjetska Rusija. Tudi to

je vredno opombe in razlog več, da pozdravlja gospodarska javnost vpostavitve diplomatskih odnošajev s SSSR.

Dr. Milan Gavrilović,

naš novi poslanik v Moskvi, je bil rojen 1. 1882. v Beogradu. Pravno fakulteto je dovršil v Beogradu, doktorsko diplomu pa si je pridobil v Parizu z disertacijo »Država in pravo«. Nato je vstopil v zun. ministrstvo ter zavzel eno vodilnih mest. L. 1923. je stopil v pokoj, da se je mogel čisto posvetiti političnemu življenju, najprej kot urednik »Politike«, nato pa kot eden vodilnih članov srbske zemljoradniške stranke. Po smrti Jovana Jovanovića je postal tudi šef stranke.

Dr. Milan Gavrilović je mož širokega obzorja, velike naobrazbe ter moč, ki se je vedno boril za čistost uprave in javnega življenja. Slovenske razmere pozna izredno dobro in ima tudi med Slovenci veliko iskrenih prijateljev. Pozdravljamo njegovo imenovanje, ker smo prepričani, da je dr. Gavrilović za to mesto naravnost poklican.

Naše narodno gospodarstvo v aprilu 1940

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani.)

Povprečno število zavarovancev pri OUZD je znašalo v aprilu 1940 skupno 105.639 oseb, to je za 6.864 več od istega meseca lanskega leta in za 8.479 več ko v marcu t. l.

V konjunktornem pogledu so najbolj napredovale naslednje industrije: gradnja žel. cest in vodnih zgradb za 5108 delavcev, javni promet za 1789 delavcev, gozdno-žagarska industrija za 659 delavcev, nazadovale pa so sledeče industrije: kamenja in zemlje za 531 delavcev, tekstilna za 320 delavcev, predelovanje lesa in rezbarstvo za 256 delavcev itd.

V sezijemskem pogledu so najbolj napredovale te industrije: gradnja nad zemljo za 3639 delavcev, gradnja žel. cest in vodnih zgradb za 1940 delavcev, gozdno-žagarska za 923 delavcev, kamenja in zemlje za 838 delavcev, javni promet za 423 delavcev; nazadovale pa so: trgovina za 80 delavcev, kože in gume za 45 delavcev, grafična za 31 delavcev itd.

Vaš konkurent

prodaja z uspehom

zobno kremo

CIMEAN

gospodarska javnost, in to zlasti iz dveh razlogov: Gospodarski ljudje so realni ljudje, ki nič ne sovražijo bolj ko politiko ptiča noja. Ne priznavati, da je zavladalo v Rusiji novo stanje, vztrajati na preživeli fikciji, to je prava politika ptiča noja. Te je sedaj konec in Jugoslavija priznava sedaj to, kar priznava ves svet in kar bi morala že davno priznati. Če so mogle to novo stanje priznati države, v katerih vladajo diametralno nasprotni režimi, kakor pa je v Sovjetski Rusiji, tudi za Jugoslavijo, ki je po svoji socialni strukturi dokaj različna od njih, ni razloga, da ne bi sledila njih primeru.

† Dr. Milivoj Dežman

V Zagrebu je umrl v starosti 67 let dr. Milivoj Dežman, član ravnateljstva »Tipografije«, direktor »Obzora« ter »Jutarnjega lista« in »Večera«. Dr. Milivoj Dežman je bil rojen v Zagrebu, njegova rodbina pa je izhajala iz Gorenjske in se je zato tudi vedno živo zanimal za slovenske razmere.

Več ko 40 let je deloval pri »Obzoru« in imel kot vodilni član redakcije listov »Tipografije«, zlasti pa kot duša »Obzora« velik vpliv na jugoslovansko politiko. Njegova izvajanja so bila vedno zanimiva in imela svojo posebno noto ter bila v vsej jugoslovanski javnosti upoštevana, čeprav jih ni mogel podkrepiti dr. Dežman vedno tudi s politično močjo. Dr. Milivoj Dežman je s srcem služil narodni stvari in ostal svojim mladim idealom vedno zvest.

Uspešno se je udeleževal tudi kot književnik ter bil tudi prvi predsednik Pen-kluba. Posebno uspešno se je udeleževal kot novinar in bil tudi prvi predsednik novinarskega združenja.

Velike zasluge pa si je pridobil tudi kot zdravnik, zlasti v boju proti tuberkulozi.

Ne samo hrvatski narod, temveč tudi slovenski ga bo ohranil v najlepšem spominu.

Slava spominu dr. Milivoja Dežmana!

Kako so se podražili kmetijski proizvodi

Ponovno smo opozarjali, da je čisto nemogoče preprečiti druginjo, če se sme kmetijskim proizvodom poljubno zviševati cene. Kmetijski proizvodi so za prehrano prebivalstva prvovrstne važnosti in če se podraže ti, se je podražilo vse življenje. Nekateri pa te resnice le niso hoteli videti in še sedaj, ko je že silno pozno, je izšla uredba o maksimiranju cen za pšenico in koruzo. Popolnoma torej prejšnja napaka še vedno ni popravljena. Kako zelo so se podražili vsi agrarni proizvodi, kažejo naslednje številke:

Po podatkih Narodne banke so bile cene agrarnih proizvodov v I. tromesečju:

	1940	1939	+
100 kg pšenica	251—	148—	69.5
koruza	187—	117.50	59.1
oves	195—	126.25	54.4
ječmen	205—	141.25	45.1
rž	203—	128—	58.5
fizol	425—	262.50	61.7
kenoplja	2300—	1050—	119.0
1 kg mast	17.75	13.75	29.1
slanina	16.50	11.50	43.4
voli živa teža	7.50	5.87	27.4
goveje kože	14—	9—	55.5
gajca			
100 kosov	92.50	65—	42.3

Cene glavnih agrarnih proizvodov so se torej dvignile od 27.4% do 119 odstotkov v enem samem letu! Bolj pač ni mogoče dokazati, kako napačno je bilo, da protidraginjska uredba ne velja tudi za agrarne proizvode.

Vsdržavna konferenca zbornic v Beogradu

Na pobudo ljubljanske Zbornice za TOI je za petek 28. junija sklicana v Beogradu vsdržavna konferenca gospodarskih zbornic.

Konferenca je bila sklicana predvsem iz razloga, ker so prihajale na zbornice iz vse države upravičene in tehtne pritožbe proti izvajanju uredbe o nadzorstvu cen. Znova se je pokazalo, da so te uredbe zgrešile svoj namen in da manj služijo resničnemu zatiranju druginje kakor pa nadlegovanju in preganjanju gospodarskih ljudi. Posebno trgovci niso varni niti za hip, da jim ne povzroči še tako neupravičena ovadba velike sitnosti in težave ter stro-

ške. Ljubljanska zbornica je zato pozvala vse zbornice v državi, da na skupni konferenci najdejo pota, da se te težave odpravijo ali vsaj omilijo. Zbornice so na ta predlog pristale in tako bo v pe-

tek 28. junija vsdržavna konferenca zbornic v Beogradu.

Glavni referat o vseh teh vprašanjih bo imel gen. tajnik ljubljanske zbornice Ivan Mohorič.

Na konferenci pa se bo razprav-

ljalo tudi o socialnem zavarovanju trgovcev z ozirom na predstavljeni, ki jo je poslala ljubljanska zbornica trg. ministarstvu in v smislu sklepa obč. zbora združenja trgovcev v Ljubljani.

Uredba o maksimiranju cen in obveznemu odkupu pšenice in koruze

»Službene novine« so objavile besedilo uredbe o maksimiranju cen in obveznemu odkupu pšenice in koruze. Uredba se glasi:

Cl. 1. — Od dneva uveljavljanja te uredbe se pšenica in koruza iz l. 1939. ne smeta prodajati po višjih cenah kakor po naslednjih:

1. a) pšenica 78/2 provenience iz Bačke, Baranje in Banata po din 230,

b) pšenica 78/2 iz Srema in Slavonije po din 227, pšenica 77/3 iz Bosne in Srbije po din 224 din.

2. a) koruza becla din 180,

b) koruza rumena po din 170.

Te cene veljajo za proizvajalce postavljeno v skladišče vagon ali vlačilec nakladalna postaja. Za blago, ki se kupuje od oseb, ki se bavijo s prometom ali predelavo žitaric se priračunajo dokazani prevozniki stroški od nakladalne do izkladalne postaje ter marža 12 din za 100 kg.

Te cene veljajo tudi za zaključke, storjene pred uveljavljanjem te uredbe.

Cl. 2. — Presežki pšenice in koruze v smislu Cl. 3. te uredbe so zavezani obvezni prijavi. Presežke morajo prijaviti v treh dneh po uveljavljanju te uredbe vse osebe, pravne in fizične, bodisi da so proizvajalci ali lastniki blaga iz kakršnega koli naslova, trgovci, zadrage, predelovalci itd., ki imajo pšenico ali koruzo v večjih količinah, kakor pa je minimum, določen v Cl. 3. te uredbe.

Presežki se prijavljajo upravni oblasti prve stopnje, ki mora te takoj poslati Prizadu.

Cl. 3. — Kot presežki v smislu te uredbe se smatrajo vse količine pšenice in koruze, ki se nahajajo pri v Cl. 2. naštetih osebah in ki presegajo minimum, potreben za prehrano in rezervo do nove žetve, in sicer:

1. za vsakega lastnika za člana gospodinjstva

a) do deset let starosti 30 kg pšenice, nad 10 let starosti 60 kg,

b) do 10 let starosti 60 kg koruze, nad 10 let starosti 120 kg koruze.

Lastniku se prepušča, da si izbere določene količine pšenice ali koruze.

Za prekrmljenje živine

a) za veliko živino (konje, vole, krave, bike itd.) in za svinje, ki se rede, za grlo 400 kg,

b) za drobno živino (svinje, ovce, koze itd.) za grlo po 200 kg.

Cl. 4. — Lastniki prijavljenih presežkov morajo tudi nadalje v okviru uredbe razpolagati z njimi, vendar pa so zavezani, da vsako olujitev izkažejo in da še isti dan s priporočenim pismom to prijavijo Prizadu.

Prizadu pripada pravica prvega nakupa vseh presežkov koruze in pšenice. Prizad more po s to uredbo določenih cenah prevzeti na račun države vse zaključke, ki so bili sklenjeni pred uveljavljanjem te uredbe, če še niso bili izvršeni, ko tudi zaključke, ki bodo sklenjeni po uveljavljanju te uredbe.

Cl. 5. — Vse upravne oblasti prve stopnje ko tudi organi finančne službe morajo nuditi Prizadu vsó pomoč pri izvrševanju te uredbe.

Vsa javna in zasebna skladišča morajo dati Prizadu na razpolago svobodne prostore za shranitev koruze in pšenice proti primerni odškodnini.

Cl. 6. — Potrebna sredstva za

odkup presežkov pšenice in koruze bo dal Prizadu na razpolago finančni minister.

Cl. 7. — Kdor proda v nasprotju s Cl. 1. te uredbe pšenico ali koruzo po višjih cenah, kakor jih določa ta uredba, se kaznuje z zaporom do 6 mesecev in denarno do 100.000 din.

Z isto kaznijo se kaznuje, kdor v nasprotju s Cl. 2. te uredbe ne prijavi pristojni oblasti v roku, določenem s to uredbo, presežke pšenice in koruze iz l. 1939. ali kdor vloži neresnično prijavo o tem.

Tudi poskus se kaznuje.

Cl. 8. — Kdor v nasprotju s Cl. 4. te uredbe ne izkaže olujitev presežkov pšenice ali koruze ali to olujitev ne prijavi še isti dan s priporočenim pismom Prizadu ali kdor presežka pšenice ali koruze, ki jih odkupi Prizad za račun države na podlagi svoje pravice prvega odkupa, ne dobavi v predvidenem roku ali zanemari dobro hranjenje pšenice ali koruze, da se ta ne more sprejeti po borznih uzancih, se kaznuje

Utemeljitev uredbe

Gen. direktor Prizada dr. Toth je dal naslednjo utemeljitev za novo uredbo:

Od februarja dalje vladajo na trgu z žitaricami popolnoma nenormalne razmere. Ostra zima, ki se je nenahoma nadaljevala in izžepala že itak majhne rezerve proizvajalcev in živinorejcev, zlasti manjših v pasivnih pokrajinah, ki so morali že pred tem kupovati živila, je povzročila stalno veliko povpraševanje po pšenici in koruzi. Ker je bila zima dolga, je trajalo to povpraševanje tja do nove žetve.

To stanje je spravilo proizvajalce-kmete v zelo težaven položaj. To so izkoristili lastniki blaga ter vedoč, da se blago neobhodno potrebuje, zmanjševali svoje ponudbe na trgu, dočim je spekulacija tudi čakala z blagom, ki si ga je mogla nabaviti v prepričanju, da bo mogla kasneje blago mnogo dražje prodati. Na ta način so se cene koruze in pšenice stalno dvigale in te visoke cene so zadele socialno najsišbejše proizvajalce in delavce. Zgodilo se je, da so cene pšenice in koruze v primeri z drugimi cenami relativno bile najvišje. Osnovna potreba ljudi in živine je torej postala najdražja in za mnoge kmete nedostopna ter so se morali zaradi njih nabave zadolžiti ali pa prodati svojo živino.

Spekulaciji se ni videl konec. Ko je koruza dosegla ceno 150 dinarjev, je imela tendenco, da se podraži na 200, ko je to ceno dosegla, je silila na 250 din, katero ceno je te dni skoraj dosegla. To pomeni, da je skočila cena koruze v pasivnih krajih na 300 din. Isto je bilo s pšenico, katere ceno je spekulacija prignala te dni na 300 din.

Nov način veliko- in maloprodaje soli

Prodajni oddelek monopolске uprave je poslal vsem oddelkom finančne kontrole posebno okrožnico, v kateri pravi:

»Zakupniki naj v bodoče ne prodajajo soli maloprodajalcem v neomejenih količinah, marveč naj dajejo vsakemu maloprodajalcu

z zaporom do enega leta in denarno do 500.000 din.

Tudi poskus se kaznuje.

Cl. 9. — Lastniki javnih skladišč in lastniki ali zakupniki zasebnih skladišč, ki na zahtevo Prizada temu ne dajo na razpolago svobodnih prostorov za namestitev koruze in pšenice, odkupljene po tej uredbi, se kaznujejo denarno z globo do 50.000 din.

Cl. 10. — Za postopek o prestopkih po tej uredbi so pristojna redna sodišča.

V primeru neizterljivosti denarne kazni se ona spremeni v zapor ter se računa za vsakih 100 dinarjev en dan zopora. Ta zapor pa ne more biti daljši ko 6 mesecev.

Za naloženo kazen odgovarja solidarno skupno z obsojeno fizično osebo tudi pravna oseba, za katere račun je delala fizična oseba.

Cl. 11. — Ta uredba dobi pravno moč z dnem njene objave v »Službenih novinah«, (kar se je zgodilo 24. junija 1940.)

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno **Rogaška mineralno vodo!** Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

kolikor jo je tudi dosedaj v normalnih razmerah prodal. Potemtakem more zakupnik prodati maloprodajalcu, ki troši n. pr. 500 kg mesečno naenkrat vseh 500 kg, toda mora mu istočasno sporočiti, naj tisti mesec, za katerega je sol že dobil, ne hodi ponovno po njo. Ne sme priti v navado niti ne bo monopolna uprava dovolila, da bi zakupniki omejili izdajanje soli na eno ali dve vreči in tako maloprodajalce z večjo potrošnjo prisilili, da prihajajo vsak dan po sol. Ena ali dve vreči se sme izdajati samo onim maloprodajalcem, ki potrošijo to količino v 15, 20 ali 30 dneh.

Se manj bo monopolna uprava trpela, da bi zakupniki veleprodaje ali njihovih zastopnikov v okrajnih velikoprodajalnah neupravičeno in nepravilno dodeljevali sol posameznim maloprodajalcem; monopolna uprava brezpogojno prepoveduje in bo kaznovala one zakupnike, ki bodo za svojo maloprodajo jemali sol brez vsake omejitve, drugim jo pa oddajali z omejitvijo.

Končno naj zakupniki opozore tudi maloprodajalce, da tudi oni ne smejo dajati sol brez vsake omejitve. Vsakemu potrošniku naj dajo toliko soli, kolikor jo potrebuje za normalno potrebo. Niti maloprodajalci ne smejo med svojimi odjemalci delati razlike in dajati enemu sol na vreče, a drugemu, ki sol nujno rabi, n. pr. peki, mesarji itd., pa po 1 ali 2 kilograma. Zahteva se torej, da tudi maloprodajalci pravično in realno oskrbujejo svoje odjemalce in potrošnike z življenjskimi potrebščinami.

V zvezi s temi novimi predpisi se ukine začasna odredba odstavka 1. Cl. 20. pogojev — pogodbe o zakupu velikoprodaje soli, kar pomeni, da zakupnik velikoprodaje soli niso dolžni prodajati sol v neomejenih količinah niti niso dolžni količino nad 1000 kg izročiti onim maloprodajalcem, kateri nakup teh količin pet dni preje avizirajo. Ta prejšnji predpis je sedaj v ostalem tudi nepotreben. Zaloge soli za vojsko mora vedno držati zakupnik velikoprodaje v svojih maloprodajalnicah. Vojska bo sol nabavljala pri zakupnikih in njihovih zastopnikih v krajih na sedežu sreza.

Poletni čas v trgovinskih obratovalnicah

Po uredbi o odpiranju in zapiranju trgovin velja poletni čas v mesecih juliju in avgustu. Trgovine smejo biti torej te mesece odprte od 7.30 do 12. in od 15. do 19. ure. — Združenje trgovcev v Ljubljani.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 26. junija objavlja: Spremembe in dopolnitve uredbe o oprostitvi mož od vojaške službe — Pravilnik o dopolnitvi pravilnika o postopku ob izdajanju meril in merilnih priprav — Navodila za uporabo uredbe o 1% nem prispevku za narodni invalidski fond — Navodila za izvrševanje uredbe o prometu s koruzo — Odločbo o vlaganju prijav o zalogah blaga — Odločbo glede roka za ležanje blaga pri carinskem oddelku na ljubljanskem velesejmu — Odločba o določitvi cen bučnega olja.

Politične vesti

Italijanski tisk je posvetil veliko pažnjo izjavi zunanjega ministra dr. Cinciar-Markovića ob sklenitvi nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. Vsi italijanski listi so sprejeli to izjavo z velikim zadovoljstvom. Nekateri listi podarjajo, da je Jugoslavija spoznala, kako upravičena je italijanska zahteva, da se pribori svobodna plovba na Sredozemskem morju.

Bolgarska vlada je prepovedala vse demonstracije ter širjenje letakov. Za kršitev teh prepovedi so napovedane zelo stroge kazni. Vlada je izdala to prepoved, ker je dokazano, da so demonstracije organizirali tuji elementi.

Nova romunska »stranka narodna« bo postavljena, kakor poroča United Press, na nacionalistično-kršćansko in plemenskih načelih. Nadalje se poroča, da bodo vsa industrijska in trgovska podjetja nacionalizirana, da bi se s tem olajšala zveza romunskega gospodarstva z nemškim. Govore tudi, da bodo zaplenjeni britanski in francoski vrelci nafte v Rumuniji.

Iz Moskve se uradno demantirajo vesti, da bi se vodila med SSSR in Turčijo pogajanja zaradi sklenitve nenapadnega pakta ter o prihodu turškega zunanjega ministra Saradžogla v Moskvo.

Francoska vlada je sprejela italijanske pogoje za premirje. Zato so bile sovražnosti ob 0.35 v torek ustavljene.

Francoska delegacija je sprejela italijanske predloge za premirje brez vsakih protipredlogov. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja, da je bilo premirje sklenjeno ravno v trenutku, ko so razvile italijanske čete dne 21. junija začeto ofenzivo.

Objavljeno je bilo besedilo pogodb o premirju. Besedilo navaja v glavnem iste pogoje, kakor so o njih poročali angleški listi. Tendence vseh teh pogojev je, da Francija v nobenem pogledu ne bo mogla pomagati Angliji in da bo Nemčija mogla uporabiti vsa francoska pristanišča v boju proti Angliji.

Tudi pogodba o premirju med Italijo in Francijo je bila objavljena. Pogodba določa, da se v francoskem evropskem ozemlju demilitarizira pas v širini 50 km zračne linije. Med Alžirami in Tunisom pa pas 200 km. Džibuti zasede italijanska vojska ter tudi železniško progo Džibuti-Adis-Abeba.

Vodja Hitler je izdal ob sklenitvi premirja s Francijo naslednji proglas: »Nemški narod! Tvoji vojski so končali na zapadu vojno proti hrabremu nasprotniku po šestih tednih junaške borbe. Njihova dejanja bodo zapisana v zgodovini kot najslavnejša dejanja vseh časov. V ponižnosti se zahvaljujem Vsemogočnemu za blagoslov. Odrajam, da se v vsem rajhu izobešijo za deset dni zastave in da v vseh cerkvah zvone sedem dni.«

25. junij, ko je bilo podpisano tudi premirje z Italijo, je bil proglašen v Franciji kot dan narodne žalosti.

Italijanski in nemški tisk napoveduje, da se bo v kratkem začela odločilna vojna z Anglijo. Ta vojna bo bliskovita. Nekateri listi pišejo, da se bo začel napad na Anglijo 28. junija.

Nemški admiral Raeder je pregledal pomorska oporišča v Belgiji in Nizozemski ter se preprčal o pripravljenosti nemške vojne mornarice za akcijo proti Angliji.

»Giornale d'Italia« piše, da Italija ne bo sodelovala pri direktnem napadu na Anglijo, pač pa bo prevzela glavno breme borbe proti Angliji na drugih bojiščih.

Predsednik začasne francoske vlade v Londonu general De Gaulle je izjavil, da se bodo poveljniki francoskih čet v Maroku, Siriji in Indokini še nadalje borili na strani Vel. Britanije.

Franc. zunanji minister Baudoin je podal izjavo, v kateri je apeliral na latinsko skupnost Francije, Španije in Italije.

Lloyd George je odklonil vstop v Churchillovo vlado, ker noče sodelovati v vladi, v kateri je Chamberlain. Izjavil je, da so vojno v Franciji izgubile angleške desničarske stranke.

Ameriški veleposlanik v Londonu Kennedy je imel po radiu govor na ameriške poslušalce, katere je pozval, da podpirajo posebni odbor ameriškega Rdečega križa v Londonu. Dejal je, da se v kratkem prične največje obleganje, kar jih pozna zgodovina. Vse nevarnosti in vsa beda, ki so jih pretrpele Poljska, Belgija, Finska, Norveška in Nizozemska, bodo sedaj zadele Anglijo. Zato je nujno, da Amerikanci londonskemu ameriškem Rdečemu križu čim bolj pomagajo.

United Press poroča: Španska obalna straža je javila, da je v zadnjih dneh na stotine franco-

skih letal letelo v Severno Afriko. Letala so letela v večjih in manjših skupinah, nekatera pa tudi posamezno.

Italijanski poslanik v Kairu Mazzolini je s člani italijanskega poslanštva in konzulata ter drugimi Italijani zapustil Egipt.

Egiptski diplomatski in konzularni zastopniki ter dijaki in novinarji so zapustili Italijo.

Japonska vlada objavlja, da priznava samo Pétainovo vlado, njena vojska pa dalje prodira v francosko Indokino in je prodrla že 170 km daleč.

Aktualna gospodarska vprašanja

Zanimanje javnosti velja danes zaradi skrajno napetih razmer predvsem velikim vprašanjem in dogodkom, da se težave malih ljudi kar pozabljajo. In vendar so te težave za vse narodno življenje in za napredek naroda odločilne važnosti, ker mali ljudje ustvarjajo proizvodnjo in od njih dela ter uspeha zavisi napredek celote. Zato bi bilo silno napačno, če bi tudi pristojne oblasti premalo uvaževale zahteve in potrebe malih ljudi, zlasti pa, kadar so te zahteve porojene le iz želje, da se pospeši napredek in da se olajša gospodarska delavnost.

Posebno trgovci dostikrat težko občutijo, kako se jim po nepotrebnem otežkuje poslovanje. Pri vsaki priliki in nepriliki morajo ugotoviti, kako se jim delajo po nepotrebnem težave. Apeliramo na odločujoče činitele, da vendar enkrat že spoznajo, da so trgovci med glavnimi davkoplačevalci in da bo vse državno finančno gospodarstvo ogroženo, če ne bodo mogli trgovci z neoviranim poslovanjem spraviti skupaj denarja za davke.

V naslednjem objavljamo dopis uglednega trgovca, ki piše o aktualnih gospodarskih vprašanjih iz vsakodnevnega življenja. Vsi ti primeri dokazujejo, kako bi se z lahkoto pomagalo trgovini, če bi bilo zadosti dobre volje. Upamo, da se bo ta še našla in zato naj se naslednje vrste tudi upoštevajo.

Pokojninsko zavarovanje trgovskih pomočnikov

V časopisih čitamo, da stopi s 1. julijem v veljavo pokojninsko zavarovanje trg. pomočnikov in da razpošilja podjetjem Pokojninski zavod vprašalne pole. Danes je že 25. junija, toda teh pol še nismo videli. Kakor vse, pride tudi to prepozno. Za nas važno vprašanje pa je: Kdo bo to zavarovanje plačal? Ali sami nastavljenici? Najbrže ne bo tako. Koliko se bo plačevalo. Vse to bi lahko že bilo rešeno sedaj, da bi vedeli, pri čem da smo. Nastavljenec je čestitati, da so to dosegli. Toda kaj naj rečejo trgovci? Proti nam je vse! Če ima danes kateri trgovec 25 let, mu seveda ni treba plačevati pokojninskega zavarovanja. Toda, kaj je v primeru, da ima tak trgovec nesrečo, da propade, morda s 40. letom? Mora zopet v službo! 15 let ni nič plačeval, sedaj pa ga mora prevzeti Pokojninski zavod. Ali ne bi bilo umestno, da se je to zavarovanje raztegnilo tudi na trgovce? Saj država pri tem prav nič ne bi trpela. Toda to bi ne bilo všeč nekaterim gospodom, in ker že itak hočejo trgovce zatreti, jim je to seveda tudi uspelo.

Na mestu ne morem povedati, kako se to vrši, toda storil bom to o priliki na kakem shodu.

Poštarne tarife

Pošta je uvedla vse polno novih taks in tarif. Po tej tarifi se od paketov, poleg visoke poštnine in dostavnine pobira še neka posebna doklada 2-5 din. Nekateri predmete se sploh ne bo splašalo pošiljati po pošti, ker bi bilo predrago. Ali ni že, rekel bi, nekam sramotno, da še sedaj v letu 1940. za nekatera mesta še vedno eksistirajo potovke?

»Illustration Fortuna« piše, da je 49% Amerikancev pripravljeno glasovati za Roosevelta, če bi ta tretjič postavil svojo kandidaturo.

Ameriška mornarica je položila mine na obeh straneh Panamskega prekopu. Ameriška vojna mornarica na Havajskih otokih pa je odplula proti Panamskemu prekopu.

Argentinska vlada je zahtevala od parlamenta kredit 450 milijonov pezosov za potrebe vojne mornarice. Nadalje je zahtevala kredit 550 milijonov pezosov za potrebe suhozemne vojske.

Morda bo kdo tako prijazen in nam o priliki sestavi tak pregled poštinih tarif, kakor ga je pred leti izdala pošta sama. Dosedaj se še ni nihče lotil tega dela. Morda bi pa kdo le imel nekaj časa, saj bi se gotovo dalo nekaj zaslužiti. Sicer naj se pa pozove poština direkcija, da izda tak pregled tarif.

Krošnjarstvo

Kljub banski prepovedi krošnjarstva še vedno vidimo razne krošnjarje, ki se v vsaki priliki in nepriliki morajo ugotoviti, kako se jim delajo po nepotrebnem težave. Apeliramo na odločujoče činitele, da vendar enkrat že spoznajo, da so trgovci med glavnimi davkoplačevalci in da bo vse državno finančno gospodarstvo ogroženo, če ne bodo mogli trgovci z neoviranim poslovanjem spraviti skupaj denarja za davke.

Na birmi v Smledniku so kar pred cerkvijo ponujali in prodajali neke podobe kot spomin na sv. birmo. Ljudje so pač mislili, da je to zastoj. Potem so pa ti prefrigani krošnjarji prišli in zahtevali po din 10—. Ravno tako so vsiljevali žepne robce, jih vtikali v žep, naknadno pa zahtevali din 4—. Kmalu nato je pa konkurent v tem predmetu zahteval samo din 2—. Ko so nekateri zahtevali denar nazaj, jim ga prodajalec ni hotel vrniti, češ kar je prodano, je prodano.

Slovesni zaključek

šolskega leta na trg. nadaljevalni šoli v Ljubljani

Na tradicionalen način je zaključila v sredo popoldne trgovska nadaljevalna šola Združenja trgovcev v Ljubljani šolsko leto.

V veliki dvorani so se zbrali vse gojenke in gojenice šole pod vodstvom ravnatelja Rada Gruma in učiteljskega zbora.

Zaključno šolsko svečanost je otvoril predsednik šolskega odbora Anton Verbič, ki je pozdravil vse goste, zlasti pa zastopnika Zbornice za TOI in predsednika njenega trgovskega odbora Albin Smrkolju, nadalje predsednika Združenja trgovcev Viktorja Medena in zastopnika nadzornega odbora Josipa Olupa.

Nato je pozdravil vse učence z vzpodbudnim govorom, ki ga objavljamo na drugem mestu.

Svoj govor je zaključil predsednik Verbič z besedami:

Ko zaključujem svoj pozdrav, si štejem v dolžnost, da izrečem v imenu Združenja trgovcev, zlasti pa šolskega odbora toplo zahvalo za vso naklonjenost kr. banski upravi, posebno g. inspektorju Prezlju, ki je letos predsedoval zaključnim izpitom. Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, predsedniku trgovskega odbora zbornice Smrkolju s prošnjo, da nam ohranijo svojo naklonjenost tudi v prihodnje.

Gospodom profesorjem oziroma vsemu učiteljskemu zboru se zahvaljujem za njihovo izpričano požrtvovalnost in prizadevanje za napredek šole, zlasti tudi ravnatelju šole Radu Grumu, ki vodi našo šolo že 16 let.

Iskreno zahvalo naj sprejme tudi naš tovariš gospod Janko Čepin, ki vrši funkcijo nadzornika šole v imenu uprave združenja.

Končno želim Tebi, draga mladina, prav od srca obilo uspeha v Tvojem poznejšem udejstvovanju z željo, da po svojih najboljših močeh čuvaš našo drago Jugoslavijo!

V imenu učiteljskega zbora ter šole se je zahvalil ravnatelj Rado Grum Združenju trgovcev za vso skrb, ki jo je posvečalo šoli. Skrb mladine naj bo, da se z dobrim učenjem izkaže vredna te skrbi.

Sledila je nagraditev najboljših učencev in učenek. Vsem darovalcem hranilnih knjižic se je predsednik šolskega odbora Anton Verbič toplo zahvalil.

Nagrajeni so bili naslednji učenci in učenke:

Hranilno knjižico din 500—, dar veletrgovec Avgusta Volka, Resljeva cesta, je prejel Globočnik Vitomir pri tvrdki Simončič Ivan.

Hranilno knjižico din 300—, dar trgovca Frana Novaka, Kongresni trg, je dobila Podlogar Ivanka pri tvrdki Strubelj-Cesuti.

Hranilno knjižico din 200—, dar trgovca Viljema Laznika, Gospodarska cesta, je prejel Majdič Ivan pri tvrdki Kreačič Ivan.

Hranilno knjižico din 200—, dar Kreditnega zbora, Prešernova ulica, je dobila Jančič Angela pri tvrdki Goričar I.

S hranilno knjižico din 200—, dar Ljubljanske kreditne banke, je bil obdarovan Košir Milan pri tvrdki Majaron Joško, Borovnica.

Hranilno knjižico din 200—, dar Ljubljanske kreditne banke, je prejela Jare Marija pri tvrdki Demšar Lovro.

Hranilne knjižice po din 50—, dar Ljudske posojilnice, so prejeli: Poštuvan Frančiška pri tvrdki Orehek Matej,

Bili so tako silni, da jih tudi g. župnik ni mogel odpraviti in tudi za orožnike se niso zmenili. To je že pravcata diktatura. Omenim naj še dogodek, ki se je nekdo zgodil na nekem semnju: Dobroznani sejmar je vpil: »Le sem k meni! Jaz dam poceni, ker sem dvakrat faliral!«

Ali naj še kaj omenim? Tako se vzgaja naše ljudstvo. Od trgovca se pa zahteva, da mora imeti vse cene naznačene in da prodaja solidno. Ti ljudje pa delajo, kar hočejo. V nedeljo je bila birma v Cerkljah. Najbrže je tam bilo ravno tako.

Za nas trgovce bo ostalo le, kakor so zadnjič govorili: Biki in žafran! — Ali pa aufbiki???

Kakor čujemo je bila deputacija krošnjarjev že v Beogradu in so menda dobili že zagotovilo, da se bo banova prepoved krošnjarjenja v Sloveniji zopet preklicala. Kmalu bomo torej srečno zopet tam, kjer smo bili. Ob vsaki priliki pa čujemo: Storite svojo dolžnost in prispevajte za ta in ta sklad! — Za take dajatve smo pa mi trgovci vedno dobri. Za naše pravice pa se nihče ne meni!

Kupuj domače blago!

To geslo čitamo večkrat. Vse bi bilo v redu, če bi tako domače blago bilo brezhibno. Moram tu omeniti, da so ravno naši domači potniki premalo vestni, premalo natančni. Zgodilo se mi je, da mi je tak potnik nudil blago, ki pa je bilo veliko slabše, kakor je kazal vzorec. Seveda sem dotičnemu dobavitelju blago stavil na razpolago in mu tudi omenil, da sem zgubil zaupanje v njegovo podjetje. Priporočal bi tem gospodom malo več točnosti. Če kdo teh prizadetih želi pojasnila, ga bo dobil. Bilo bi še marsikaj omeniti na račun naših zastopnikov. Naj zaenkrat to zadostuje!

Zdešar Danijela pri tvrdki Oblat Aleks,

Belič Ivan pri tvrdki Železnikar Ivan,

Urbanc Hinko pri tvrdki Markovič Rudolf in

Gruden Ana pri tvrdki Gruden Alojzij, Skofljica.

V imenu vseh učencev in učenek se je zahvalil Združenju trgovcev, učiteljskemu zboru, darovalcem nagrad in vsem, ki so pripomogli k napredku učencev, absolvent šole Vitomir Globočnik.

Vsi gojenici so nato odpeli državno himno, nakar so odšli v razrede, kjer so bila razdeljena šolska izpričevala.

Zaključek šolskega leta 1939./40. Trgovske nadaljevalne šole v Celju

V nedeljo dne 23. junija 1940 je bil na celjski gremijalni šoli slovesen zaključek šol. leta 1939/40. Udeležili so se ga profesorski zbor z direktorjem Marinčkom na čelu, zastopniki Združenja trgovcev za mesto Celje s podpredsednikom Jagodičem ter učenci in učenke.

Direktor Marinček je po pozdravu vseh navzočih v daljšem govoru orisal važen pomen trgovine za državo in v splošnem omenil naloge in pričakovanja vajencev in vajenk, ki postanejo trgovski sodruidniki oziroma pozneje tudi samostojni trgovci. Ni to nikak lahek poklic, kajti tako trgovski sodrudnik kakor trgovec se morata boriti z vso vztrajnostjo vse življenje, da napreduje. Vzpodbuja je mladino do dela in napredka.

Zastopnik Združenja g. Jagodič je izrekel prisrčno zahvalo vsemu učiteljskemu zboru za ves trud, ki ga je imel z učenci in učenkami, nato pa je prav po očetovski bodril in svaril učence, da naj ne pozabijo na svoje bivše učitelje, ki so jim želeli samo dobro. Učenci naj ne mislijo, da se uče samo za šole in za šolo, ampak v prvi vrsti pride učenje samo njim samim v prid za bodočnost življenja. Trgovski poklic ni tako lahek, kakor si to nekateri zamišljajo, marveč je to težak poklic, ki se v njem treba vedno izobraževati. Učenje v šoli je samo teoretičnega značaja in se mora v teku let tako v vajenski in pomočniški dobi vedno bolj izpopolnjevati, ker dober trgovec mora biti posebno v sedanjih težkih časih vedno bolj temeljit. Nato je sporočil izid v posameznih razredih, ki je kakor sledi: I. razred je obiskovalo 36 vajencev in vajenk, od teh jih je z uspehom izdelalo 17, popravni izpit jih ima 13, nezadostni uspeh pa 2, 4 so pa predčasno izstopili. V II. razredu jih je od 43 izdelalo 24, popravni izpit jih ima 8, nezadostni uspeh pa 6; predčasno so izstopili 4, 1 je pa ostal neocenjen. V III. razredu jih je od 24 16 z uspehom dovršilo razred, 6 jih ima ponovljalni izpit, 2 pa sta predčasno izstopila. Gospod Jagodič je ob koncu svojega govora razdelil najboljšim učencem in učenkam nagrade, dovoljene od Združenja trgovcev. I. nagrado v znesku din 200— so prejeli: Zohar Angela pri Mohorjevi knjigarni, Štor Stefanija, ravnotam in Petrič Danica pri tvrdki Poženel. II. nagrado po din 100—: Schwander Pavel pri tvrdki Stermečki, Pimpl Ferdinand pri tvrdki Jagodič in Škofie Marija pri tvrdki Sluga. III. nagrado po din 50—: Toplak Miran in Pollandt Friderik.

V imenu učencev in nagrajenec se je v mojstrsko izklesanem daljšem govoru zahvalil učence III. razreda Mulej Jožef učiteljskemu zboru za ves njegov trud in Združenju trgovcev za nagrade in priznanje. Z glasnim poudarkom je svoje stanovske tovariše bodril k nadaljnjemu uspešnemu delu v svojem poklicu z apelom, da ostanejo dobri državljani, zvesti kralju, domovini in narodu.

Po zapeti državni himni je bila ta pomembna slavnost zaključena.

Davčni svetovalec

Državne dobave — odbitek davka na poslovni promet

G. E. G. v L.

Vprašanje: Vojaštvu sem nabavil večjo količino blaga, za katero je plačal skupni davek že proizvodnik, od katerega sem blago kupil. Sedaj zahteva vojaška uprava, da ji prinesem potrdilo, da je skupni davek že plačan, ker drugače ne more odstopiti od zahteve, da ga pobere.

Odgovor: Pri državnih dobavah se pobira z odbitkom samo obli prometni davek 2%, ki se plačuje ob vsakem prehodu blaga iz ene roke v drugo. So to predvsem življenjske potrebščine, za katere ni določen skupni davek. To je izrečno določeno v čl. 5. uredbi o davku na poslovni promet (Službene novine br. 61 od 18. marca 1931.). Da ni pobirati skupnega davka od državnih dobav, izhaja že iz bistva tega davka. Pobira se namreč pri uvozniku ali producentu, in to enkratno plačilo krije vse faze prometa do potrošnika. Ako bi se pobiralo pri izplačilu za državne dobave še enkrat, bi to pomenilo, da se dotični skupni davek pobira za en isti promet dvakrat. Da se to prepreči, je ministrstvo za finance (davčni oddelek) z razpisom št. 20.590 od 21. marca 1931. odločilo sledeče: »Ako državna ali samoupravna oblastva nabavljajo blago, za katero je v tarifi predvidena stopnja skupnega davka na poslovni promet, se pri izplačilu za izvršeno lificiacijo ne zadržuje prometni davek.« Potemtakem bi zadostovalo, da vojaškemu oblastvu dokažete, da blago, katero ste dobavili, podlega skupnemu davku.

Jamstvo izdajatelja računa za takso

G. G. S. v C.

Na Vašo željo vam odgovorim: Jamstvo izdajatelja računa za takso v našem listu št. 67 z dne 14. VI. t. l. navedamo naslednje razpise oz. zakoni-ta določila:

a) 5. odstavek čl. 51. (v odgovoru je tiskovna pomota, ko je naveden čl. 81.) zakona o taksah se glasi:

»Denarni zavodi in vse druge osebe, ki plačujejo to takso (redno in kazensko), imajo sorazmerno pravico do odškodnine od ostalih podpisnikov listine ali od izdajatelja listine.«

b) Taksa prostost dobavnih listov za primer, da se izda o kupčiji račun, temelji na razpisu ministrstva za finance z dne 11. aprila 1934., št. 29.104.

Trgovskemu naraščaju!

Beseda trgovski mladini

Govor predsednika šolskega odbora Antona Verbiča ob zaključku gremialne šole v Ljubljani

V neprijetnem času smo se sešli k današnjemu prazniku naše trgovske mladine. Zato naj bo moj pozdrav vam vsem izražen v želji, da nas tudi bodočnost ohrani neprizadele v tej vojni vihrini. Vsi ti dogodki, ki so se in se še odigravajo v naši okolici, naj vam bodo resen opomin, kako morate delati, da bomo svetu opravičili svoj obstanek in dokazali, da smo povsem enakovredni partnerjem drugim.

Marsičemu se bo morala mladina odpovedati v bodočnosti, ki jo trda preizkušnja za vsakega izmed vas. Toda zaupanje imamo v to mladino, ker vemo, da bo težkim nalogam v novih razmerah dorasla in nam pomagala z vsemi svojimi mladimi silami.

Vsem veljajo te besede, ta apel, še predvsem pa absolventom in absolventkam naše šole, ki ste predpisani šolski pouk dovršili in ste sedaj postavljeni pred nove in težje naloge. Postali ste naši so-trudniki in sodelavci v pravem pomenu besede. Druga šola je nastopila sedaj za vas, šola, ki jo boste od sedaj naprej izvrševali, je težja in mnogo važnejša, saj je ona zadnja predpriprava za vašo popolno osamosvojitve.

Tempo gospodarskega življenja vam ne bo dopuščal, da bi s prekrizanimi rokami izvrševali svoj poklic. Zavedati se morate, da v gospodarskem življenju ni nič stalnega. Z vsem elanom boste morali služiti stvari, ki ni samo naša, temveč tudi vaša.

Vsem, ki se boste v bližnji bodočnosti osamosvojili, polagam na srce predvsem strpnost, ki naj spremlja vse vaše delo. Z njo si boste zagotovili solidno podlago za obstanek, s strpnostjo pa boste prihranili tudi našemu gospodarstvom in socialnemu življenju veliko gorja.

Prožeti z zavestjo, da je samo naša demovina naš življenjski prostor, bomo kos vsem morebitnim neprilikam, ki se bodo stavljele na pot našemu delu. Še posebno mi

c) Potrdila o plačilu fakturnega zneska, če temelji plačilo na izdani ter pravilno taksiranem računu, so prosta pobotniške takse po odst. 7 razpisa ministrstva za finance št. 8586/III z dne 30. januarja 1935.

Slovenci na skrajnem zapadu naše domovine Jugoslavije, moramo skrbeti za njen ugled in moč, da si ohranimo za vedno svobodo, ki smo jo z njo dobili.

Vedrega čela stopite v bodočnost, ne glede na to, če bo ta, kakor sem uvodoma poudaril, polna težkih preizkušenj in udarcev. Oprimate se dela z veseljem in odločnostjo, naravnost z zagreznostjo, in uspeh ne bo izostal. Prepričani bodite, da bodo vaše žrtve bogato poplačane!

Vaše delo bo sedaj tudi lažje, ker se je socialni položaj trg. pomočnikov izboljšal. Uvedene so bile minimalne plače.

Glavna pridobitev našega trgovskega naraščaja pa je brez dvoma pokojninsko zavarovanje trgovskih sodelavcev in sodelavnic, ki stopi že s 1. julijem 1940. v veljavo. Našim sodelavcem, katerim sreča ne bo tako naklonjena, da bi se osamosvojili, v prihodnje ne bo treba s strahom pričakovati svojih starih dni.

Pokojninsko zavarovanje trg. pomočnikov

Z dnem 1. julija 1940. se prične po uredbi, objavljeni v »Službenih novinah« z dne 30. III. 1940., obvezno zavarovanje trgovskih pomočnikov po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščenec, kolikor niso bili že sedaj zavezani zavarovanju.

Že sedaj so zavezani zavarovanju trgovski pomočniki, ki redoma opravljajo tudi pisarniške posle, potniki s stalno plačo ali z jamčeni minimalnimi dohodki, ako niso prestopili v potniški poklic iz zavarovanju ne zavezane službe, in trgovski pomočniki, ki vodijo obrat, obratni oddelek ali podružnico, ki imajo višje nadzorstvo nad delom drugih oseb ali ki so absolvirali 6 razredov srednje ali druge šole, ki jim je po bivšem avstrijskem vojnem zakonu dajala pravico do dveletne nameste triletno vojaške prezenčne službe.

Po novi uredbi so pa zavezani zavarovanju trgovski pomočniki, zaposleni v trgovskih podjetjih, izjemni podjetja, omenjena v §-u 19. 3. odst. obrtnega zakona, t. j. branjevske in podobne male trgovinske obrate, ki se zanje ne zahteva posebna izobrazba, ali v prodajalnah rokodelskih in industrijskih podjetij ali zadrž. Pogoji za dolžnost zavarovanja je, da so zaposleni s trgovskimi opravili, da jim je to glavna zaposlitev in da imajo potrebno izobrazbo, in sicer dveletno učno dobo kot učence (vajece), v katerem od zgoraj omenjenih podjetij, ali pa štiri razrede meščanske, srednje ali neje enake strokovne šole ali pa

tudi kake druge šole ali tečaja, ki bi jih določil minister za socialno politiko in ljudsko zdravje v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo.

Zavarovanju zavezani so le trgovski pomočniki, ki takrat, ko so prvič postali zavarovanju zavezani, torej dne 1. julija 1940., še niso prekožali 55. leta starosti.

Uredba daje trgovskim pomočnikom ugodnost, da lahko vplačajo za nazaj zavarovalne prispevke s 6%nimi obrestmi za dobo od 1. januarja 1938. do 30. junija 1940. v onem plačilnem razredu, v katerega spadajo po svojih službenih prejemkih na dan 1. julija 1940. Ta doba se jim vračuna potem tudi v petletno čakalno dobo (staž), ki mora preteči, da dobi zavarovane načelno pravico do rente, če so ostali pogoji zanjo izpolnjeni.

Službena doba pred 1. januarjem 1938. se lahko dokupi z vplačilom posebej izračunane premijske rezerve. Dokup je mogoč do konca leta 1942., za odplačevanje dokupne vsote dovoljuje pa Pokojninski zavod tudi večletne obroke.

Trgovski pomočniki bodo imeli pri Pokojninskem zavodu iste pravice in dolžnosti kot ostali zavarovanci, plačevali bodo iste zavarovalne prispevke in prejemali iste rente in druge dajatve.

Pokojninski zavod razpošilja službodajalcem prijavne tiskovine s pozivom k prijavi trgovskih pomočnikov. Te je treba prijaviti najpozneje do dne 14. julija 1940., ker sicer grozi službodajalcem v

zakonu določena kazen, zadenejo jih pa lahko tudi druge težke posledice, kot n. pr. plačilo odškodnine nameščencu ali njegovim svojcem.

Kdor nima zadosti prijavnih tiskovin, naj jih zahteva od Pokojninskega zavoda.

Kdor je v dvomu, ali kak njegov nameščenec spada pod dolžnost zavarovanja ali ne, naj ga prijavi, a obenem napiše svoje pomisleke.

Službodajalci se opozarjajo, da znaša minimalna mezda za trgovske pomočnike po odredbi banske uprave, objavljeni v »Službenem listu« z dne 31. januarja 1940. pod št. 41/9, po 900 din na mesec in da se zaračuna pri preračunavanju službenih prejemkov v naravi vrednost hrane z din 240—, vrednost stanovanja pa z din 60— na mesec. Za pokojninsko zavarovanje se pa zaračuna vrednost teh in drugih prejemkov v naravi po posebni razpredelnici banske uprave s posebnimi postavkami, za razne kraje dravske banovine.

Pokojninski zavod za nameščenec v Ljubljani.

Direktor: Dr. Vrančič.

Završni izpiti na drž. trgovski akademiji v Ljubljani

so bili od 3. do 22. junija t. l. Izpit so napravili v A oddelku: Belihar Cvetana (z odl.), Božič Nada, Buh Ivana (z odl.), Cerar Angela (z odl.), Duhovnik Ana (z odl.), Gabrenja Vojteh, Hočvar Vladimir, Hrehorič Marija (z odl.), Jak Artur (z odl.), Javornik Josip, Jeglič Vida (z odl.), Jenko Franc, Jeršek Avgust (z odl.), Kobi Irena (z odl.), Kranjc Zvonimir, Leitgeb Martina (z odl.), Lendovšek Ljubica (z odl.), Lukežič Vincenc, Mahkovec Marija (z odl.), Mencinger Tomislav, Mencinger Vera, Ogrizek Ivan (z odl.), Papež Justina, Perme Jožeta (z odl.), Prelog Karel (z odl.), Rybičska Zora, Škafar Alojzij, Tritenstein Henrieta, Vidmar Stojan, Zajec Ana (z odl.), Zigon Miloš (z odl.), Keber Herman (priv.) in Smitek Ervin (priv.). V B oddelku: Adamič Antonija, Antič Zlata, Bidovec Ivanka, Bokal Marjan, Brišnik Zdenka, Čebolin Branko, Česarek Alojzij, Hibšer Majda, Javornik Marija (z odl.), Killer Zofija, Kobav Svetozar, Koman Viktor, Kren Ana, Lavrič Ljudmila, Marušič Olga, Pirš Dragica, Poček Ivana, Polak Breda, Rabič Ludvik, Remič Marija (z odl.), Slamič Tatjana, Suber Helena, Šturm Marijeta, Šuligoj Ljuboslava, Tori Savo, Ulrich Pavlina (z odl.), Valenčič Marija, Vehovar Branimir, Videnič Jožica, Vidmar Alojzij, Watzek Majda.

H. N. Casson:

Business

(Prevedel Ivo Zor)

Včasih sem posvaril tega ali onega ameriškega trgovca, češ da je kakor tisti pijani pohabljeni mornar, ki se mu je zateknila lesena noga med dva kamna v tlaku. Ker mu ni nihče priskočil na pomoč, se je vso noč vrtel okrog lastne noge z vso vztrajnostjo in energijo; seveda je bil ob zori še vedno tam, kjer je bil prej ta večer. Veliko truda, pa nobenega uspeha.

Zavedati bi se morali, da so nam naši vlaki, parniki in brzojavni uradi tako pri roki, da jih prepogosto uporabljamo. Naše tehnične naprave so tako velikanske, da njih moč lahko miselno tratimo. Prometnih sredstev in premikajočih se sil je toliko, da smo kar se tiče prevažanja nehali varčevati.

In vendar je nesporno, da prizadeva vsako premikanje ljudi ali blaga stroške. Vselej se trati energija. Ne moremo se skloniti in pobrati igle, ne da bi pri tem porabili nekaj časa in energije.

Ni vselej koristno, če se veliko premikamo. V poslovnem svetu je najbolj škoda tiste energije, ki ne doseže svojega namena. Osnovno načelo znanosti o uspehu je: s čim manjšim naporom doseči čim večjo korist.

Če moram podati poročilo o delovanju kake tvornice, odprem po navadi hitro zapovrstjo vrata vseh pisarn in delavnic, pa preštejem delavce in uslužbence, ki letajo sem in tja. Na ta način si ustvarim kaj hitro splošno sodbo. Če je v kakem prostoru 100 ljudi, pa jih 15 izmed njih hodi tja pa sem, se zniža njih delovni

uspeh na 85%. Za produkcijo je vsak nepotreben korak poštata.

Nekoč sem slišal v Ohio lastnika neke tvornice, ki je obratovala v dveh poslopijih, zvezanih med seboj s 60 m dolgim hodnikom, kako se je hvalil, da je ta hodnik vedno poln pomočnikov in vajencev, ki hite nekateri sem, nekateri tja. Nikdar ni možu prišlo na misel, da je to velika škoda za podjetje in da je to večno beganje po tem hodniku prav tako nesmiselno in nevarno, kakor kadar začne pri človeku žila nenadoma prehitro biti.

Delavci so, da delajo, in ne da hodijo okrog. Če imamo dobro plačane uslužbence, najimimo cenejše ljudi, da jim opravijo neizogibna pota. Če najimemo koga zaradi njegove glave in njegovih rok, ga ne smemo pustiti, da bi nam služil z nogami.

Ista načela veljajo za vse tiste, ki imajo opraviti z blagom. Čim bolj pustimo blago v miru, tem bolje. Kadar koli premaknemo kakšen predmet, se podraži. To so spoznali najprej pri avtomobilih. Izpočetka so jih tako razstavljali in toliko vozili z njimi, da so bili stroški pred prodajo večji od dobička po prodaji.

Imamo prodajalce, ki kupce preveč razvajajo. Ker mislijo, bogve kako dobri prodajalci so, jim nanosijo veliko več blaga kakor je potrebno. Niso si še privzgojili spoznanja, da vsako nepotrebno premikanje blaga dobiček zmanjšuje. Glavna reč ni, da blago razkazujemo, ampak da ga prodamo.

Če hočemo prav spoznati vso važnost tega sedmega nauka, je treba, da vsak gib dobro premislimo in natančno doženemo, kako dolgo traja, da bomo vedeli, koliko gibov zahteva kakšno delo in koliko časa je treba za to. Samo na ta način lahko natančno določimo, koliko vzame tisto delo.

Frank B. Gilbreth v New Yorku je nekoč napravil uvaževanja vredno študijo o napredovanju dela. Opazoval je zidarje, ko so zidali, in ugotovil, da je treba za vsako opeko, ki jo zidar porabi, 18 gibov. Videl je, kako zidar stopi z odra po opeko, kako jo pobere, vzdigne in obrača po rokah, kako jo položi na malto in potem naravnava, kratkomalo, da napravi celo vrsto nepotrebnih gibov.

Gilbreth je začel premišljati, kako bi se dalo to delo zidaru olajšati. Dal je opeko lepo pravilno zložiti in jo zidarjem donesati. Malto je dal v tak kraj, da je bila vsakemu zidarju pri roki in je določil vsaki skupini delavcev po enega podajalca. S tem je zmanjšal število gibov, ki jih mora napraviti zidar, preden vzida eno opeko, od 18 na 5. Sedaj je vzidal vsak njegov zidar namesto 700 celih 3000 do 3500 zidakov na dan. Brez vsakega prenaprežanja in z največjo lahkoto so dosegli delavci petkrat tako velik uspeh.

Tako je tudi marsikatera tvornica bistveno izboljšala svoje delovanje s tem, da je odpravila nepotrebno gibanje. Stroje je postavila tako, da se delo odsega, kakor bi šlo ravno pot, in ne, kakor prej, v samovoljnih vijugah.

Vsako premikanje delavcev ali blaga iz kraja v kraj stane denar, to je pomen našega sedmega nauka. Kdor preganja zapravljanje, naj nikar ne pozabi, da je premikanje tudi zapravljanje. Vzor modrega vodje v vsaki tvornici mora biti: tako porazdeljeno delo, da vsak gib izkazuje dobiček.

Čas in prostor nista več poceni. Gonilna sila se ne prestando draži.

Kdor bo omejil nepotrebno gibanje, bo dosegel čudovite uspehe.

(Dalje prihodnje)

Proslavite praznik sv. Cirila in Metoda

Če kdaj v naši narodni zgodovini, je danes čas, da postane praznik sv. Cirila in Metoda tudi v vsej Sloveniji praznik, na katerem bomo vsi Slovenci pokazali svojo narodno zavest z njegovo najslavnejšo proslavitvijo.

Prvi pa, ki morajo dati vidnega izraza tej proslavi, so naši slovenski trgovci, predvsem trgovci naše prestolnice Ljubljane, ki naj vsi okusno okrase svoja izložbena okna s kipi slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

Ker pa do sedaj Slovenci nismo imeli takih kipov, je naša ljubljanska župnija sv. Cirila in Metoda, prva v Sloveniji posvečena tema našima blagovestnikoma, poskrbela za letošnji praznik za tak kip. Na pobudo številnih ljubljanskih trgovcev je akademski kipar B. Kalin po vestni študiji pod vodstvom strokovnjaka dr. Grivca in univ. prof. dr. Steleta izdelal relief sv. Cirila in Metoda in ga je naša župnija založila.

Delo je izvedeno v treh variantah:

1. v mavcu s slonokoščeno barvo in zlato aureolo po din 100,—,
2. v mavcu s patino brona po din 100,—,
3. v naravnem mavcu po din 60.

Relief bo tudi med letom v najlepši okras stanovanja sleherne slovenske družine. Zato se obračamo na vse narodno zavedne ljubljanske trgovce, da si v spontani slovenski narodni zavestnosti nabavijo ta lepi relief in za letošnji praznik sv. Cirila in Metoda 5. julija z njim okrase svoja izložbena okna.

V nadi, da izložbena okna tudi Vaše trgovine ne bodo ostala za letošnji praznik sv. Cirila in Metoda brez njunega reliefa, ostajamo z odličnim spoštovanjem Župni urad sv. Cirila in Metoda, Ljubljana, Tyrševa 52.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. junija navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

- Kovinska podloga se je povečala za 14 na 2.242,2.
- Devize izven podloge so se zmanjšale za 10,4 na 515,7.
- Vsota kovane denarja se je povečala za 5,3 na 421,8.
- Posojila so se skupno zmanjšala za 45,9 na 1.927,1.
- Eskont bonov narodne obrambe se je povečal za 52 na 3.681.
- Razna aktiva so se zmanjšala za 39,5 na 2.107.
- Obtok bankovcev se je povečal za 5,8 na 11.962,5.
- Obveze na pokaz so padle za 37,8 na 2.053,3.
- Razna pasiva so se povečala za 8,3 na 378,2.
- Stvarna vrednost podloge je izkazana v izkazu s 3.587,5 ter se je s tem skupno kritje dvignilo od 25,37% na 25,59%, samo zlato kritje pa se je dvignilo od 23,27 odstotkov na 23,35%.
- Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Latentne rezerve se ne morejo smatrati kot obdani fond, ker niso obdane z družbenim davkom (v zvezi s čl. 86. zakona o neposrednih davkih) in se zato tudi ne morejo upoštevati pri obračunavanju rentabilnosti podjetja. (Drž. svet št. 25375 z dne 20. II. 1940.)

Berlinska »Industriebank« navedla v svojem poročilu, da se je njena bilančna vsota zvišala v letu 1939. od 866 na 1013 milijonov RM. Banka je dala dolgo- in srednjeročnih kreditov za 205 milijonov RM. Prolongirana posojila tu niso všteta. Poleg tega je dala tudi banka dvoje posojil v skupni višini 110 milijonov RM. Banka je torej prav izdatno podpirala industrijo. Med Anglijsko banko in zastopniki velikih njunorških bank so se začela pogajanja za preorientacijo

plačilnega prometa na uradni tečaj angleškega funta. Vsa plačila v zunanji trgovini, za zavarovalne premije, obresti, dividende itd. bi se izvrševala po uradnem tečaju. Na ta način bi se svobodni funt odpravil na ameriškem denarnem trgu.

Po uradnih podatkih je bilo v

preteklem tednu zbrano v obliki certifikatov v Angliji nad 2,17 milijona funtov prihrankov ter izročeno drž. blagajni. Prodanih pa je bilo certifikatov narodnega varčevanja za več ko 8,6 milijona funtov. Odkar se je začela akcija narodnega varčevanja je bilo nabrano 200 milijonov funtov.

Nemčija in skandinavski les

Po reviji »Internationaler Holzmarkt« posnemamo:

Odkar obvlada Nemčija plovbo skozi Skagerak in Kategat, se je moral skandinavski lesni trg popolnoma preorientirati na nemški trg. To ni imelo za posledico samo to, da so popolnoma izločene angleške motnje v cenah, temveč se je tudi cena skandinavskemu lesu znižala, da je konec dviganja cen, ki se je začelo z izbruhom vojne.

Ze kmalu po binkoštnih praznikih so se začeli nemški nakupi lesa na Švedskem. V začetku je nakupovala les le ena nemška veletrga, deloma tudi za račun manjših firm, sedaj pa nakupuje že več firm. Vse pa nakupujejo skoraj izključno samo bor in smreko, slednje slabše vrste. Cene so padle že za 20 švedskih kron pri standardu. Pri prvih nakupnih pogajanjih ni igralo posebne vloge vprašanje specifikacije blaga, sedaj pa kupci tudi na to precej gledajo.

Prej je Nemčija nakupovala na Švedskem znatne količine rezane smrekovine, v zadnjih dveh letih pa je s temi nakupi prenehala, ker je mogla dobiti ta les v priključnih pokrajinah, zlasti v Avstriji, Češki in Moravski, na zadnje pa tudi na Poljskem. Tudi baltiške države dobavljajo sedaj Nemčiji mnogo smreke. Kljub temu pa je verjetno, da bo Nemčija

ja letos kupila na Švedskem še večje količine smrekovine.

Tudi iz Finske poročajo, da je danes Nemčija skoraj edini kupec za finski rezani les. Maja meseca so dosegli nemški nakupi na Finskem precej znaten obseg, seveda pa le po znižanih cenah. Nemški državni urad za les je razdelil finske žage v posamezne skupine in za vsako določil ceno. Kdor ne prodaja po teh cenah, ne dobi uvoznega dovoljenja. Tudi v Finski so nemški kupci nakupovali pred vsem bor, smreke pa le malo.

Kontrakti, ki so bili sklenjeni pred poldrugim mesecem z Nizozemsko, vse danes v zraku. Kaj bo s temi kupcijami, ni mogoče še reči. Na Finskem pa upajo, da bo trgovina med Nizozemsko in Finsko vsaj v omejenem obsegu vendarle mogoča, da se bo mogel vsaj del starih zaključkov izvesti. Seveda pa se mora še prej rešiti vprašanje načina plačevanja.

Strah nekaterih finskih krogov, da se letos ne bo mogel prodati finski les, se je izkazal kot neupravičen, ker bo nastopila Nemčija na finskem trgu kot močan kupec, na drugi strani pa bo tudi Finska sama potrebovala za obnovo dežele precej lesa. Po pravi mislijo zato poučeni ljudje, da bo mogla Finska z lahkoto oddati vso svojo letošnjo proizvodnjo.

Zunanja trgovina

Opozorilo uvoznikom

Opozarjajo se vsi uvozniki, ki imajo svoje v tujini kupljeno blago vskladiščeno v italijanskih pristaniščih, a ne morejo tega blaga uvoziti zaradi zadrževanja blaga po italijanskih oblasteh, naj dajo svojim špediterjem v dotičnih pristaniščih nalog, da se obrnejo na italijansko ministrstvo za zamenjave in valute v Rimu (Ministero per gli Scambi e le valute) ter jim pošljejo vse potrebne dokumente, da bi se to blago osvobodilo in jim dalo na razpolago. Če posamezni špediterji ne bi mogli doseči od navedenega ministrstva osvoboditve blaga, naj prijavijo uvozniki konkretne primere Direkciji za zunanjo trgovino, Beograd, Ratniški dom, poštni predal 818.

Pristojne oblasti na Češko-Moravskem so odobrile uvozne kontingente za jugoslovanske češnje v višini 50.000 kg, za jagode pa v višini 100.000 kg.

Italija nam je odobrila za leto

1940./41. uvozni kontingent 2000 vagonov riža, od katerega bo 1600 vagonov neoluščenega in 400 vagonov oluščenega. Uvoz teh količin riža pa ne bo mogoč pred oktobrom 1940.

Ves italijanski uvoz v I. 1939. je znašal po vrednosti 10 milijard lir, izvoz pa 8,5 milijarde lir. Deficit trgovinske bilance je bil baje na polovico pokrit z zlatom, ker so zlate rezerve Italije padle od 3,8 na 3,1 milijarde lir.

Madžarska vlada je ustanovila vrhovni gospodarski svet, ki bo nadzoroval vso zunanjo trgovino ter zlasti ves uvoz surovin in njih razdelitev na posamezna podjetja. Predsednik sveta bo trgovinski minister.

Švicarska zunanja trgovina je bila v prvih petih letošnjih mesecih pasivna za 512 milijonov šv. fr., dočim je bila lani v istem času pasivna le za 143 milijonov šv. fr. Danska trgovinska delegacija je prišla v Moskvo, da se pogaja zaradi zboljšanja trgovinskih odnosov s Sovjetsko Rusijo.

Velepodjetje Baťa je ustanovilo delniške družbo Baťa v Litvi z delniško glavnico 100.000 lit.

Čisti dobiček škodovnih zavodov je znašal v lanskem letu 60,5 milijona Kč. Podjetje bo razdelilo 72 kron dividende.

USA so kupile od Anglije še 100 tisoč ton kavečuka, za kar bodo plačale Angliji 9 milijonov funtov.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 1. julija ponudbe za dobavo glodal, portland-cementa; 8. julija jekla v palicah, železnega cementa v prahu, verig, raznega zidarskega orodja, električnih žarnic, barv, kristalne sode, smirko-vega platna, mila za pranje, krede; 15. julija raznih svedrov, cevi za komprimirani zrak, krampov in motik za premog; 22. julija za dobavo podkovnih žebeljev.

Dravska radionica v Ljubljani, Kobaridska ulica sprejema do dne 4. julija ponudbe za dobavo raznega obdelanega lesa.

LICITACIJE

Dne 3. julija bo v pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo šupe na aerodromu v Mariboru; 4. julija za postavitev lesenih barak v Slovenjem Gradcu.

Dne 3. julija bo pri Upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu pismena pogodba za dobavo večje količine bele klobučine; 5. julija ofertna licitacija za dobavo kartonskih škatal; 6. julija za dobavo konoplje; 18. julija neposredna pogodba za dobavo raznih verig; 19. julija ofertna licitacija za dobavo večje količine mila; 18. julija za dobavo grafitnih loncev in dne 19. julija večje količine raznih krogličnih ležajev.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu

Uvodnik »Hrvatskega dnevnika«, o katerem smo poročali v zadnji številki, je bil v nemških listih zelo dobro sprejet. Velik del nemških listov ga citira v obširnih izvlečkih.

Funkcionarje Jugoslovansko-bolgarskih lig je te dni odlikoval kralj Boris. Med drugim so bili odlikovani: predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin s »Komanderskim križem za državljanske zasluge« III. stopnje; Rasto Pustoslavšek z redom za drž. zasluge III. stopnje in Vekoslav Bučar z istim redom IV. stopnje.

Razstava bolgarske knjige je bila na iniciativo bolgarsko-jugoslovanske lige otvorjena v Novem Sadu.

Ob obisku reis ul ulame Spaha v Zagrebu je bilo sklenjeno, da se sezida v Zagrebu džamija, ki se bo zgradila iz prostovoljnih darov.

Banovina Hrvatska ni pristala na uredbo o volni ter je zato vprašanje, če bo obveljala ta uredba. Tudi sicer zadevajo napori Prizada, da bi se uredba izvajala, na vedno večje težkoče. Prizad je zato predlagal pristojnim oblastem, da se uredba o odkupu volne spremeni ter zahteval, da dobij njegova intervencija na trgu z volno značaj monopola.

Na iniciativo uprave drž. monopolov bo 27. junija v Beogradu konferenca o nadaljnji oskrbi gospodarskih podjetij s tekočim gorivom.

V Splitu se je začela madžarsko-jugoslovanska železniška konferenca zaradi ureditve obmejnega prometa ter nekaterih spornih vprašanj.

V Škofji Loki je umrl zadet od kapi sreski načelnik Matija Malešič. S svojim taktičnim postopanjem si je pridobil splošno spoštovanje v okraju. Bodi mu ohranjen blag spomin!

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špecerijo

Velepražarna za kavo

Milni za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov: ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66

BIRMANSKA DARILA

ure, zlatina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar — LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA STEV. 36

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji ZDRAVI Z USPEHOM boleznih srca, ledvic, žilcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje.

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarna, ton-kino, tenis itd. — Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča

Bruno Moser, predsednik Združenja trgovcev z vinom in veletrgovcev je umrl v Zemunu v starosti 47 let. Pokojnik je bil odličen trgovec. Bodi mu ohranjen lep spomin!

200 delavcev odpotuje iz Dalmacije v Nemčijo na sezonsko delo, kjer bodo zaposleni do decembra.

Tvornica Thonet-Mundus v Varni je odpustila 1000 delavcev in delavk. Banska uprava je naprosena za intervencijo.

Glavna bratovska skladišnica ima že skoraj 31.000 članov ter je imela v zadnjih treh letih 42 milijonov din prebitka. Razpoložljiva glavna skladišnica znaša nad 112,9 milijona din.

V banovini Hrvatski je bilo začetih javnih del za 170 milijonov din. Še letos pa bodo začeli javna dela, ki bodo veljala okoli 100 milijonov din.

V Karlovcu bo brezmesni dan namesto v petek v soboto, ker je v petek velik sejem.

Parnik Jadranske plovidbe »Labud« je pri irski obali naletel na mino in se potopil. Vsa posadka se je rešila. Parnik je imel nosilnost 8.700 ton.

Skupna škoda od lanskih povodnj se ceni na 303,5 milijona din.

Pred ljubljanskim sodiščem se je začela razprava proti bilšem ravnatelju »Slovenske banke« Miroslavu Jankoletu. Obtožnica mu očita, da je vodil napačno bilanco, da je imel v knjigah napačne podatke in da je tudi sleparil s hranilnimi knjižicami ter na ta način škodoval celo vrsto ljudi. Za razpravo vlada v javnosti veliko zanimanje.

Pisemski poštni promet z Nizozemsko je obnovljen.

Romunija je obnovila pomorske zveze s pristanišči Sredozemskega morja, toda ne z vsemi, zlasti pa ne s pristanišči v Palestini, Siriji in Egiptu.

Veliko skladišče municije, v katerem je bilo 50.000 kg razstreliva, je zletelo blizu Bukarešte v zrak.

Romunsko gospodarsko ministrstvo je prepovedalo izvoz žive ali konservirane ribe.

Nemške oblasti so razpusile nizozemski parlament in državni svet. Nove volitve niso razpisane.

Historični vagon, v katerem je bilo 1. 1918. in sedaj v Compiègneu podpisano premirje, je bil po odredbi Hitlerja prepeljan v Berlin, enako tudi plošča, ki so jo vzdali 1. 1918. Francozi.

V bodoče se bo moglo izvažati orožje in vojni material iz USA v Anglijo le, če bo šef gen. štaba potrdil, da more ameriška vojska to orožje oz. material pogrešati.

Agenzija Stefani poroča, da so začeli argentinski listi zahtevati, da Anglija vrne Falklandske otoke Argentini.

Po naredbi vojnega komisarja je v rdeči vojski znova uveden vojaški pozdrav tako v službi kot izven službe.

Moskovski radio je poročal, da je bil na zahtevo delavskega sindikata uveden v Sovjetski Rusiji osemurni delavnik namesto sedemurnega.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrake, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.